

FORMANDENS KOMMENTARER TIL DEN FOLKEKIRKELIGE SITUATION 2021

Velkommen til dette års delegeretmøde. Vi har bestræbt os på at afvikle det inden for så vante rammer som muligt. Men det lader sig ikke skjule, at vi fortsat befinder os under corona-restriktioner, selv om vi valgte at udsætte årsmødet til dette atypiske tidspunkt i begyndelsen af august i håb om at nyde godt af de forventede lempelser. Vi kan samtidig se tilbage på et historisk kort foreningsår. Det er kun godt 9 måneder siden vi sidst havde delegeretmøde, den gang virtuelt. Nu kan vi i det mindste samle alle de delegerede, men det bliver desværre mindre festligt, end vi havde ønsket. Jeg vil gerne her indledningsvis sende en varm hilsen til alle vore gæster og til de årsmødedeltagere, som i år er henvist til at følge udvalgte dele af årsmødet via streaming.

Oven på sommerens fodboldfest har frustrationerne over de fortsatte restriktioner i folkekirken været mærkbare. Hvorfor kan der ikke åbnes op for kirkerne, så familierne atter kan samles til vielser og dåb? Hvorfor er der fortsat ikke udsigt til bedre vilkår for de mange konfirmationer, der er blevet udsat til august? Og ikke mindst: hvornår vil det atter blive muligt at tage værdigt afsked ved begravelser og bisættelser uden at skulle afvise pårørende i kirkedøren?

Disse spørgsmål bliver stillet med rette. Ikke mindst i undren over, at de samme mennesker, som ikke kan finde plads i kirkerne, bagefter kan samles på hoteller, kroer og i forsamlingshuse til sammenkomst og fest uden krav til areal eller afstand.

Der har været hastige og måske lidt uovervejede opråb til civil ulydighed. Der har været mere besindige røster, der har opfordret til, at vi alle sammen lokalt tænker os om og med skønsomhed benytter os af de muligheder, der trods alt er inden for en lovgivning, der forekommer stadig mere irrelevant og ude af takt med befolkningens ønsker og forventninger. Uanset er det desværre ikke noget, der fremmer tilliden til lovgiverne eller til de retningslinjer, der kommer fra Kirkeministeriet og formidles igennem de folkekirkelige organer.

Disse retningslinjer er desværre mange steder blevet læst som var de tjenstlige befalinger, og ikke som anbefalinger, der i sagens natur skal anvendes med skønsomhed og under hensyntagen til de lokale forhold og til de konkrete deltagere i en gudstjeneste eller en kirkelig handling. Der er ingen grund til at kræve 2 meters afstand ved sang mellem personer, der i

forvejen er i tæt daglig kontakt. Det gælder måske særligt for dem, der efterfølgende samles til fest. Vi har desværre også retningslinjer, der ikke helt tager højde for sundhedsmyndighedernes anbefalinger, når flere og flere af os er færdigvaccinerede og derfor ikke behøver at holde afstand.

Vi har erfaret, at vi i vores kommunikation kunne have været tydeligere i at formidle forskellen på krav og anbefalinger og på at beskrive det råderum for lokalt skøn, som findes inden for de gældende regler.

I virkeligheden bliver folkekirken jo ikke behandlet dårligere end andre dele af samfundet. Vi er underlagt de samme arealkrav og afstandsanbefalinger som samfundet i øvrigt. Det er kun ved større menighedsarrangementer, at coronapasset skal findes frem. Det ændrer naturligvis ikke ved de praktiske udfordringer, som det giver for mange især mindre kirker. Der har så heller ikke været politisk vilje til at finde pragmatiske løsninger på disse problemer. Sandheden er således, at vi har indstillet os på, at folkekirken ikke stod forrest i de politiske forhandlinger om genåbningens faser.

Det kan vi i nogen grad takke os selv for. Der har ikke i folkekirken været noget entydigt ønske om, at vi skulle bringe os selv frem i forreste række. Det så vi i forbindelse med regeringens tilbud om at genåbne kirkerne i påsken sidste år. Og det så vi ikke mindst i forløbet op til julen. Der var ikke noget tydeligt og klart ønske om at gennemføre julegudstjenester. Tværtimod var der flere kampagner for at få yderligere begrænsninger. Det var ikke nok, at sundhedsmyndighederne 3 dage før jul strammede retningslinjerne, men dog gav os et fornuftigt planlægningsgrundlag. Vi skulle helt frem til sent på aftenen lillejuleaften, før tæppet blev trukket væk under os.

Vi har lært, at i denne corona-krise er det i sidste ende politiske beslutninger, hvad der lukkes ned, og hvad der lukkes op hvornår. Det ville klæde politikerne at tage dette ansvar på sig også i den efterfølgende offentlige debat. Det gælder for både regeringens ministre og for de politiske partier, der deltager i forhandlingerne. Ikke mindst med den nye epidemilov har Folketinget fået en mere fremtrædende rolle og bedre muligheder for at udøve demokratisk kontrol med regeringen. Hermed følger der også et ansvar, som man må vedstå sig.

Folkekirkens kontakt med Kirkeministeriet under corona-krisen har primært været organiseret i den nedsatte task force. Det har været en svaghed, at folkekirken ikke har haft en selvstændig beslutningskompetence. Det har knap været tilfældet for Kirkeministeriet, som for det meste har været budbringer for beslutninger, der er truffet i mere centrale dele af regeringen. Vi har derfor for det meste været henvist til at stille spørgsmål og koordinere kommunikation og formidling. Som allerede nævnt er vi ikke lykkedes helt perfekt med denne opgave. Fra Landsforeningens side har det været afgørende at sikre det juridiske grundlag, at stå vagt om menighedsrådenes uafhængighed og at sikre, at folkekirken ikke bliver glemt i de politiske forhandlinger.

Vi har siden pandemiens indtog levet under en særlig situation, hvor eksempelvis bekendtgørelser med stor betydning for folkekirken ikke rutinemæssigt sendes i høring. Når folkekirkens aktører og organisationer i task force og sektorpartnerskab alene bliver informeret om allerede trufne beslutninger, afskærer man sig fra muligheden for at få regler, der er baseret på kendskab til den folkekirkelige virkelighed og praksis.

Det bliver en stor opgave i den kommende tid, hvor vi forhåbentlig kan se frem mod en afvikling af restriktioner og begrænsninger, at sikre folkekirkens tilbagevenden til normale tilstande. Samtidig skal vi lære af erfaringerne. Krisen har vist os noget om folkekirkens forhold til staten, om folkekirkens samfundsmæssige betydning og om befolkningens opfattelse af og ønsker til folkekirken. Samtidig har den demonstreret, at folkekirkens velordnede anarki ikke altid er den optimale model til at håndtere kriser. Vi skal derfor også drøfte, hvordan et fremtidigt folkekirkeligt kriseberedskab kan indrettes, så vi er bedre rustede til kommende kriser, end vi har været til denne.

Med afsæt heri vil det give mening at invitere til en bredere drøftelse af erfaringerne fra corona-krisen. En drøftelse, der bør være bred både i deltagerkreds og i temaer. Det er vigtigt, at vi lærer af alle de erfaringer, der er gjort det seneste halvandet år.

En særlig bekymring har været de faldende dåbstal i corona-tiden. Det er for så vidt en forståelig reaktion på de mange restriktioner, at man venter med dåb og familiefest til bedre tider. Vi skal dog ikke læne os tilbage og regne med, at alle dåb blot er blevet udskudt og nu kommer tilbage efter krisen. Det kræver en særlig indsats, hvor der er brug for alle gode idéer for at skabe de bedst mulige rammer om dåb af de børn, som i mellemtiden ikke længere er spædbørn.

Udfordringen er den samme i vores nabokirker i de nordiske lande, og vi kan lære af hinandens erfaringer og lade os inspirere til at gå nye veje. Det er godt, at der i samarbejde mellem de nordiske kirker netop er sat fokus på dåben, teologisk, praktisk, kommunikationsmæssigt. Vi er forskellige, men er alligevel i sammenlignelige situationer. Derfor er der grund til at styrke dette samarbejde også på andre områder.

Corona-krisen har holdt folkekirken som resten af samfundet i et jerngreb. Med vaccinationernes udbredelse tegner der sig en bedre mulighed for også at gå i gang med drøftelsen af folkekirkens udfordringer og muligheder i øvrigt. Vi tager hul på denne drøftelse her på delegeretmødet med bestyrelsens politiske oplæg.

For folkekirken som helhed er der nok størst perspektiv i diskussionen om folkekirkens tilstedeværelse i hele landet.

Hvis folkekirken fortsat skal være til stede i hele landet, kræver det, at vi drøfter andet og mere end præstemangel. Problemet med begyndende præstemangel og genopslag af præstestillinger i yderområder er heller ikke løst med den alternative uddannelsesmulighed, som der nu åbnes for. Folkekirkens tilstedeværelse handler om mere end antallet af præster.

Det handler om samspillet mellem præster, medarbejdere, valgte lægfolk og frivillige. Alle er vigtige for, at der overalt kan være et tilbud om gudstjenester, kirkelige handlinger, sjælesorg og diakoni, for at folkekirken kan opretholde sin rolle som kulturbærer, og for at der lokalt er lægfolk, der påtager sig et ansvar for kirkens liv og vækst.

Vi er nødt til at drøfte, hvordan vi sikrer de økonomiske forudsætninger for, at der alle steder er adgang til et kirkeliv, der kan fastholde den lokale kirke som en relevant del af menneskers liv, og hvor der er overskud til at engagere sig i det samfund, som folkekirken er en del af. Kirkegårde og kirkebygninger er i sig selv vigtige elementer i folkekirkens tilstedeværelse, men de kan også blive en så stor økonomisk belastning, at der ikke er ressourcer til andre opgaver. Derfor bør vi se nærmere på, hvordan fordelingen af præster og den økonomiske udligning mellem landsdelene og lokalt påvirker muligheden for, at folkekirken kan være til stede overalt.

Endelig bliver det en vigtig diskussion, hvem folkekirken skal være til stede for i fremtiden? Ønsker vi en folkekirke, som primært er kirke for den gudstjenestefejrende menighed; vil vi have en folkekirke, som er samlingssted for alle medlemmer, når de har behov for kirken; eller mener vi principielt, at folkekirkens tilbud skal være rettet mod hele folket, uanset medlemskab, oprindelse, social baggrund, alder eller kulturelle præferencer? Svaret på disse spørgsmål har betydning for, hvordan vi fordeler ressourcerne, men det har også betydning for den kirkelige struktur, så den bedst muligt kan understøtte, at folkekirken kan være til stede lokalt og på mange forskellige måder i samfundet – med gudstjeneste, sjælesorg, undervisning og diakoni.

Den anden store diskussion, som bestyrelsen lægger op til i de kommende år, handler om medlemsdemokratiet i folkekirken. I år skal der nemlig tages stilling til to andre store sager, som har direkte sammenhæng med, hvordan medlemsdemokratiet i folkekirken skal udvikle sig i de kommende år. Lægfolkets indflydelse på folkekirkens fælles økonomi kan være med til at forankre medlemsdemokratiet på nationalt plan ved at give mere direkte indflydelse til repræsentanter for de medlemmer, der betaler både den lokale kirkeskat og landskirkeskatten. Delegation af forhandlingsretten ved fremtidige overenskomstforhandlinger til repræsentanter for de menighedsråd, der er arbejdsgivere for folkekirkens lokale ansatte og betaler deres løn med lokale kirkeskattemidler, kan ligeledes være med til at styrke medlemsdemokratiet i folkekirken.

Her er der tale om sager, der vækker modstand. Der er tale om en modstand, som ikke er optaget af medlemsdemokrati, men af at bevare velerhvervede rettigheder. Derfor ser vi så mange i realiteten irrelevante argumenter, hvor det kommer til at handle om forholdet mellem stat og kirke eller om at fremstille menighedsrådsmedlemmerne som inkompetente som arbejdsgivere.

Det er en gammel modstand, som vi har kendt siden menighedsrådenes indførelse i 1903. Argumenterne tager nye former, men modstanden mod at overlade væsentlige spørgsmål til repræsentanter for folkekirkens medlemmer er den samme.

Vi er derfor også klar over, at såfremt delegeretmødet støtter bestyrelsens forslag, så forestår der en vigtig opgave med at inddrage og motivere andre i folkekirken til at forstå, at det er helt naturligt og i overensstemmelse med den danske model for arbejdsmarkedet, at organisationer, der repræsenterer henholdsvis arbejdsgivere og arbejdstagere forhandler overenskomster, der fastlægger løn- og ansættelsesvilkår for medarbejderne.

Arbejdsmiljøet bliver også brugt som et argument. Menighedsrådsmedlemmer fremstilles som inkompetente som arbejdsgivere, og nogle af de faglige organisationer går næsten med støtte fra enkelte politikere i Folketinget så langt, at de foreslår ansvaret og opgaven fjernet fra menighedsrådene. Her har jeg svært ved at se andet, end at der argumenteres for en ren statskirke, ikke en bevarelse af det forhold mellem stat og kirke, der kendetegner en folkekirke.

Med opgaven som arbejdsgiver følger der et ansvar. Vi skal ikke holde hånden over de menighedsråd, der ikke forvalter deres ansvar på passende vis. Som menighedsråd har vi et stort ansvar for at skabe en samarbejdskultur, der ikke bare håndterer konflikter og dårligt psykisk arbejdsmiljø, men forebygger, at problemerne opstår. Det kræver god ledelse og uddannelse. Det kræver vilje og indsigt til at indrette sig på en måde, der passer til de lokale vilkår. Og det kræver forståelse for samspillet mellem valgte menighedsrådsmedlemmer, præster, medarbejdere og frivillige i varetagelsen af folkekirkens opgaver.

Som valgte menighedsrådsmedlemmer bærer vi erfaringer fra det omgivende samfund ind i folkekirkens arbejde. Den lokale demokratiske forankring udgør en enorm styrke for at fastholde folkekirken som en organisation, der ikke er adskilt fra resten af samfundet, men solidt indlejret i samfundet. Vi kommer også med en ledelseserfaring fra andre sammenhænge, nogle gange kan den være mere relevant end andre, og så kræver det tilpasning. Vi skal naturligvis altid være parat til at indrette os lokalt, så forventningen om professionel ledelse bliver mødt.

Den to-strengede ledelsesstruktur i folkekirken udgør ofte en udfordring for at fremme det gode arbejdsmiljø. Her er der behov for dialog og fælles indsats for at forebygge og finde de gode løsninger på de problemer, der opstår i folkekirken som på enhver anden arbejdsplads.

Medlemsdemokratiet i folkekirken er etableret nedefra. Historisk og formelt udgår det fra medlemmernes valg af menighedsrådsmedlemmer, der sammen med de præster, der er kaldet af menigheden, har ansvaret for sognets kirkelige og administrative anliggender.

Menighedsrådene er grundlaget for valg til provstiudvalg og stiftsråd såvel som for valg af biskopper. Et vigtigt element i enhver demokratisk organisering er kontrol med og indflydelse på økonomien. Den er stærk på lokalt niveau, hvor menighedsråd og provstiudvalg har vidtgående beføjelser. Den er mindre på stiftsniveau, hvor stiftsrådene formelt kun har indflydelse på det stiftsbidrag, der opkræves fra de lokale midler.

På nationalt niveau er medlemmernes indflydelse på folkekirkens fælles økonomi langt mere begrænset og indirekte. Den formelle kompetence ligger alene hos kirkeministeren. Repræsentanter for stiftsrådene bliver alene hørt, inden budgetfølgegruppen, hvor der er en enkelt repræsentant for menighedsrådene, indstiller til kirkeministeren.

Medlemmernes indflydelse på de 17 % af kirkeskatten, der opkræves som landskirkeskat og indbetales til fællesfonden, er dermed yderst begrænset. Udover det demokratiske problem – jeg minder om grundlovens bestemmelser om, at ingen skat kan pålægges, og ingen udgift må afholdes uden ved lov, altså med Folketingets medvirken – er det også et problem, at prioriteringen af de økonomiske midler på denne måde ikke nødvendigvis afspejler medlemmernes ønsker og interesser. Der kan være brug for, at midlerne anvendes på nye måder, der bedre fremmer folkekirkens formål og opgaver. Der skal være plads til reelle drøftelser af, hvordan folkekirkens fælles opgaver skal udvikles. Helt som vi kender det fra drøftelsen af målsætninger i den lokale økonomi.

Med bestyrelsens oplæg inviteres der til en samtale og dialog med andre folkekirkelige og politiske aktører om, hvordan vi kan styrke lægfolkets indflydelse, fjerne det demokratiske underskud og sikre en mere åben og gennemsigtig drøftelse af, hvad der tjener folkekirken bedst. Det er næppe en dialog, der hurtigt når frem til konklusioner, som alle kan tilslutte sig, og det vil derfor være et vigtigt indsatsområde over de kommende år.

På folkekirkens indre administrative linjer har der siden analysen af stiftsadministrationernes opgaver og økonomi været en drøftelse af den fremtidige rollefordeling, altså opgavefordelingen mellem ministerium, stiftsadministrationerne, provstierne og Landsforeningen. Der er ikke udsigt til, at der kommer en egentlig aftale, som bestemmer, hvad stift, provsti og Landsforening hver især skal tage sig af.

I værste fald kan det føre til en lidt ukonstruktiv konkurrence, hvor alle forsøger at opbygge kompetencer på de samme områder. Hvis der var en klar prissætning af de forskellige ydelser, kunne det for så vidt være sundt og gavnligt med konkurrence, så menighedsrådene kunne vælge den ydelse, der er bedst for det enkelte råd i forhold til pris og kvalitet. Men der vil ikke blive tale om en reel konkurrence, så længe ydelserne helt eller delvis er bevillings- eller kontingentfinansierede og dermed fremstår som 'gratis', fordi man allerede har betalt for dem.

Jeg vil opfordre alle til, at vi i det mindste sørger for en god koordination, og at vi fastholder et fokus på modtagerne, altså på menighedsrådenes reelle behov. Uanset hvem der leverer rådgivning, vejledning, kurser, inspiration, skal vi holde fast i, at den vigtigste opgave for stifter, provstier og Landsforeningen er at understøtte det lokale arbejde i sognene. Der er naturligt opgaver, som bedst varetages på provsti- eller stiftsniveau, og det bør være en vigtig del af drøftelsen i provstiudvalg og stiftsråd. Formålet må dog ikke være at forsøge at styre sognene i en bestemt retning, men at give den lokale kirke de bedst mulige rammer for at være til stede lokalt.

Vores fælles arbejde med Folkekirkens nye Intranet kan være en inspiration til, hvordan vi bedst sikrer koordination med et fokus på modtagerne.

For Landsforeningen kalder denne situation også på refleksion. Vi kan blive udfordret til at tilpasse og justere i de nuværende opgaver, så vi fortsat tilbyder menighedsrådene de ydelser, som vi kan levere bedre end andre, eller så vi varetager de funktioner, som ingen andre tager sig af.

Her er der også et hensyn at tage til, at det kan blive nødvendigt at prioritere, så vi kan varetage nye opgaver, samtidig med at vi skal sikre, at Landsforeningens økonomi skal være i langsigtet balance.

På seneste delegeretmøde havde vi lejlighed til at drøfte forventningerne til biskoppernes liturgiprojekt. Alle de mange høringsbidrag er indsendt, og vi kan nu se frem til yderligere drøftelser i efteråret og biskoppernes stillingtagen til, hvad man vil foreslå, at der skal ske fremover.

Det bliver især interessant at se, om der også på nationalt plan og når det drejer sig om folkekirkens indre anliggender, hvor liturgien er et centralt element, vil være plads til det samvirke mellem læg og gejstlig, som vi tillægger så stor betydning på lokalt plan, ja i virkeligheden på alle niveauer.

Folkekirkens lokale og folkelige forankring sikres bedst, hvis et myndigt lægfolk indgår i kirkens ledelse på alle niveauer. Det gælder uanset, om vi diskuterer administrative og økonomiske forhold, eller det drejer sig om kirkelige anliggender som gudstjenestens ordning. Tingene hænger sammen. Vores fælles formål er i sidste ende at fremme den lokale menigheds liv og vækst.

Det kræver dannelse og uddannelse at forholde sig kvalificeret til både det kirkelige indhold og til de administrative rammer. Det forudsætter en god dømmekraft at træffe kloge beslutninger og udøve god ledelse. Der er stadig behov for, at den teologiske samtale bliver kvalificeret. Her er der både plads til og behov for præsternes teologiske faglighed. Det er også baggrunden for vores opbakning til, at der oprettes et liturgisk center, som kan styrke grundlaget for menighedsrådets drøftelser og samtaler. Som repræsentanter for et myndigt lægfolk bringer vi til gengæld erfaringer fra det omgivende samfund ind i den kirkelige samtale.

Folkekirkens bidrag til den grønne omstilling er kommet et langt skridt videre siden sidste års delegeretmøde. Det er i samarbejde med biskopper, provster og stiftskontorchefer og i tæt dialog med Kirkeministeriet lykkedes at formulere et ambitiøst program for, hvordan folkekirken kan bidrage til den målsætning om 70 pct. reduktion af klimagasser inden 2030, som et meget bredt flertal i Folketinget har tilsluttet sig. Samtidig kan programmet være med til at fremme en grøn omstilling i retning af større bæredygtighed og biodiversitet.

Det er værd at hæfte sig ved, at folkekirken ikke med dette program abonnerer på en særlig teologisk forståelse af skaberværket eller menneskers ansvar for det. Men der er plads også til denne teologiske forståelsesramme. Folkekirken er ikke pludselig blevet bannerfører for en bestemt politisk holdning. Men indsatsen afspejler, at folkekirken er indlejret i samfundet og naturligt indgår som en del af løsningen på de store samfundsmæssige udfordringer.

Det er også værd af hæfte sig ved, at det ambitiøse program, som folkekirken selv har taget initiativ til og har formuleret, bør gøre overvejelserne om lovgivning på folkekirkens område overflødige. Det forudsætter dog at vi ikke skal lade det blive ved ordene alene, men vi skal lade konkret, lokal handling følge. Det vil kræve en målrettet indsats på alle niveauer, måske ikke mindst i provstierne hvor man har mulighed for at prioritere de økonomiske ressourcer, så den grønne omstilling kan fremmes. Derfor er der også grund til at debattere, hvordan indsatsen skal gribes an lokalt i forbindelse med de forestående valg til provstiudvalgene.

Folkekirken skal lokalt vælge et passende ambitionsniveau. Vi skal være opmærksomme på, at vores bidrag til den grønne omstilling kan føre til reel samskabelse.

Debatten om samskabelse er interessant, fordi samskabelse på den ene side kan være en måde at forholde sig til en ny virkelighed, hvor kirkens bidrag til løsningen af komplekse samfundsproblemer efterspørges aktivt. På den anden side kan der være en risiko for, at kirken bliver misbrugt til politiske formål, som er defineret af staten eller kommunerne.

Hvis vi tror, at evangeliets tale til den enkelte har betydning for menneskelivet og for den måde, vi agerer på i samfundet, er det vel ikke så fjern en tanke, at kirkelivet ikke kan begrænses til kirkerummet. Folkekirken er allerede med til at skabe og opretholde lokalsamfund på landet og i byen. Folkekirken samarbejder aktivt med lokale foreninger, institutioner og myndigheder. Vi har skoletjenester de fleste steder i landet. Folkekirkens diakoni har aldrig været begrænset til den gudstjenestefejrende menighed, men har været et tilbud om fællesskab og omsorg, som har været rettet til alle.

Det vigtigste er, at vi holder fast i det, der er folkekirkens formål og budskab, og at det er på denne baggrund, at vi som menighedsråd engagerer os i samfundet uden for kirkens matrikel.

Efter en corona-krise, som vi forhåbentlig snart kan ane afslutningen på, er det tid at se fremad. Vi har i år fået resultatet af en befolkningsundersøgelse, som for første gang giver et omfattende billede af befolkningens holdninger og forventninger til folkekirken. Her er der meget at lære om, hvordan folkets forhold er til folkekirken i disse år. Det kan også være en påmindelse om, at nye generationer ikke nødvendigvis træder ind i det samme kulturelt og religiøst betingede fællesskab, som folkekirken hidtil har udgjort. Der skal således gøres en særlig indsats for, at folkekirken også fremover bliver opfattet som en relevant del af menneskers liv.

Der er særlig grund til at glæde sig over den stærke placering, som folkekirken har. Medlemskabet er en integreret del af de fleste danskeres kollektive identiteter, ikke bare i trosmæssig sammenhæng. Der er masser af kontakter mellem folkekirken og befolkningen, ikke mindst i forbindelse med kirkelige handlinger eller besøg på kirkegården. Det er et godt udgangspunkt.

Men vi har en særlig udfordring i forhold til indvandrere særligt med en kristen baggrund, som kun i meget beskedent omfang finder vej til folkekirken. Og vi har en særlig udfordring med de yngre generationer, som i modsætning til tidligere ikke i samme grad giver folkekirkemedlemskabet videre til børnene. Begge dele burde være en anstødssten for en kirke, der betegner sig som en folkekirke.

Det er interessant at se, at den bredeste forventning i befolkningen på tværs af aldersgrupper er, at vi sørger for at vedligeholde kirkegårdene godt og at hjælpe syge, gamle og socialt udsatte. Samtidig viser undersøgelsen også, at særligt de yngste grupper, som folkekirken har den svageste kontakt med, har forventninger om en kirke, der engagerer sig i samfundsmæssige spørgsmål og i den grønne omstilling.

Den opgave, vi alle står over for i de kommende år, er med afsæt i den stærke placering, som folkekirken fortsat har i befolkningen, at styrke relationen til de grupper, som enten aldrig har fundet vej til folkekirken, eller som vi risikerer at miste kontakten til. Vi skal møde befolkningens forventninger til folkekirken. Og

samtidig skal vi finde balancen mellem at bevare traditionen og forny udtrykket, så folkekirkens centrale opgave, at forkynde evangeliet om Jesus Kristus som hele verdens frelser, må bære frugt.

På folkekirkemødet næste år under Himmelske Dage i Roskilde er det tanken at invitere alle interesserede til en samtale om fremtidens folkekirke. Måske tør vi håbe på, at vi sammen kan formulere visioner for en folkekirke, der er relevant for andre end middelklassen, der er relevant for andre end de midaldrende og de ældre, og en folkekirke som åbner sig for samfundet.

En relevant folkekirke er en kirke, der med sin diakoni rækker ud til alle mennesker, der har behov for fællesskab og omsorg. Det er en kirke, der inddrager og giver plads til de unge. Det er en kirke, der befinder sig i fortsat dialog og vekselvirkning med samfundet.

En relevant folkekirke er en folkekirke, der hele tiden besinder sig på sin hovedopgave. Folkekirken er i Danmark nok så meget kultur og identitet, men som kirke må folkekirken først og fremmest være en kirke i mission. Mission er blevet et noget misagtet udtryk i en kirkelig og folkelig sammenhæng. Næsten alle andre organisationer end folkekirken kan i dag tillade sig at have en mission som et udtryk for det, der er organisationens hovedopgave. I en folkekirkelig sammenhæng kommer det ofte til at lyde som et overgreb, som noget nogen ønsker at påtvinge andre.

Mission er ikke bare en af folkekirkens opgaver, det er et udtryk for folkekirkens væsen. En kirke i mission lægger vægten på deltagelsen og medinddragelsen, på dialogen og på en forståelse af, at evangeliet alle steder altid skal forkyndes i en specifik, kulturel kontekst. Budskabet, evangeliet, er det samme, men tider, mennesker og kulturer forandrer sig. Det er den situation, folkekirken står i, også i dag. Alene derfor skal vi tage befolkningens og samfundets forventninger til folkekirken alvorligt. Når befolkningens sammensætning ændres, når identiteter forskyder sig, når gamle tilhørsforhold mister relevans, er vi tvunget til at gå nye veje.

Kun derved kan vi bidrage til, at 'Jesus Kristus må bo ved troen i menneskers hjerter' som en anden formulering af folkekirkens formål kunne lyde.

Det bliver efter min bedste vurdering den store opgave, som alle, der som menighedsrådsmedlemmer, præster, frivillige eller medarbejdere er engageret i folkekirken, bliver nødt til at forholde sig til i de kommende år.

Søren Abildgaard